

Základná výbava pre počítač - 1

Vypracoval: Ing. Juraj Palásthy

Základný softvér používaný pri práci počítača je **operačný systém**. Existuje viac platforiem operačných systémov – Windows, Linux. Tak isto existuje v rámci konkrétnej platformy viac verzií operačných systémov.

Okrem operačných systémov, ktoré zabezpečujú chod a činnosť počítača a aplikovaného programového vybavenia, existuje obrovské množstvo programov, ktoré sa bežne používajú a sú nevyhnutné pre prácu s počítačom. Nemám na mysli ovládače jednotlivých častí hardvéru, bez ktorých by tak isto počítač nemohol pracovať a zvyknú sa dodávať ako súčasť počítača, alebo rôznych periférnych zariadení. Medzi ovládače patria napríklad:

- Ovládače matičnej dosky, ako aj integrovaných zariadení ako grafická a zvuková karta.
- Ovládače tlačiarň a multimediálnych zariadení.
- Ovládače skenerov, plotrov, napalovačiek, sieťových zariadení a mnohých iných.
- Dôležité sú aj ovládače fotoaparátov, mobilných telefónov, videokamier, GPS navigácií a rôznych zariadení zameraných na každodenné využívanie.

Medzi programy, ktoré sa používajú prakticky dennodenne a nie sú súčasťou operačných systémov patria také, ktoré sa v priebehu dlhých rokov stali nevyhnutnou súčasťou každého slušne vybaveného počítača. Mnohé z nich sme počas nášho štúdia preberali a vysvetlili sme si ich význam a funkčnosť.

Veľkou výhodou pre bežného užívateľa počítača je najmä to, že väčšina týchto programov je zadarmo - **freeware**, alebo sú typu **shareware**, čo znamená, že autor od používateľa očakáva nie veľký registračný poplatok, po ktorého zaplatení bude užívateľovi zaslaný registračný kód, ktorý uvoľní používanie zablokovaných funkcií.

Medzi takéto programy patria programy, ktoré môžeme zaradiť do viacerých skupín, ako sú:

- Bezpečnostné programy

- Internetové prehliadače a poštovní klienti
- Súborové manažéri
- Kompresné programy
- Multimediálne prehrávače
- Grafické editory a programy na prácu s fotografiami
- Programy na spracovanie textov
- Komunikačné programy a mnohé iné.

Spôsob distribúcie takýchto programov je rôzny. Najčastejšie je možné ich stiahnuť z ich domovských stránok, alebo zo spoľahlivých internetových portálov zameraných na poskytovanie voľne šíriteľných programov. Na týchto portáloch sú jednotlivé programy uložené podľa toho, do akej skupiny patria. Takže orientácia na takomto portály je pomerne jednoduchá. Výhodou vyhľadávania voľne dostupných programov na týchto portáloch je najmä to, že užívateľ sa nemusí prebíjať a riešiť jazykový problém. Ďalšou veľkou výhodou je aj to, že takmer každý program má vytvorené stručné a jasné informácie o hardvérových a softvérových požiadavkách, ako aj informácie o tom na čo sa program hodí a s akými typmi súborov dokáže pracovať.

Na základe týchto kľúčových informácií sa užívateľ môže slobodne rozhodnúť, či si daný program stiahne a nainštaluje, alebo nie.

Okrem možnosti stiahnutia takýchto programov z internetu, mnohé počítačové časopisy takmer v každom čísle na priloženom DVD médiu publikujú najnovšie verzie takýchto programov. To uľahčuje prácu najmä menej zdatným užívateľom počítača, alebo takým, ktorí sa v tejto problematike nevyznajú.

Ak už máme v počítači nainštalovaný takýto užitočný program má to mnohé výhody. Prvou je hlavne to, že je buď zadarmo, alebo za primerane nízky poplatok. Ďalšou výhodou je to, že nemusíme mať strach z toho, že používame nelegálny softvér. Dobrým zvykom autorov takýchto programov je najmä to, že svoj produkt naďalej skvalitňujú a rozširujú jeho funkcie. Užívateľ sa ani nemusí starať o to, či je nová verzia programu, lebo dnes je už prakticky bežné, že si tieto inštalované programy sami skontrolujú to, či nie je na ich domovskej stránke aktualizovaná verzia. Ak je, upozornia na to užívateľa a je len na ňom, ako sa rozhodne. Či si nainštaluje, alebo nenainštaluje novšiu verziu programu.

Otázky:

1. Aké programy považujeme za základné programové vybavenie počítača?
2. Čo sú to ovládače a akú majú úlohu v počítači?

3. Aké programy môžeme zaradiť do základnej výbavy počítača?
4. Aké sú z hľadiska dostupnosti?
5. Kde a ako sa môžeme ku týmto programom dopracovať?